

¿Esteu avui millor que ahir?

Ernest UDIANA

Tant el gran triomf electoral de Ronald Reagan com la victòria sandinista a Nicaragua eren dos resultats perfectament previsibles. Res no canvia, doncs, des del punt de vista de les expectatives d'aquesta doble votació, la qual, per la influència de totes dues, però per elles mateixes també, té un pes decisiu per al futur de les relacions internacionals, a part del que té, en el cas dels Estats Units, com a model d'una gestió econòmica que voldrà ser seguida per molts països europeus.

Però que el resultat fos prou conegut no treu que puguin articular-se una sèrie d'importants reflexions entorn al doble fet; més encara si tenim en compte que ni la victòria de Reagan ha estat tan absoluta com algú havia previst ni tampoc la victòria dels mateixos sandinistes.

En efecte, l'elecció dels president dels Estats Units és, junt amb moltes altres coses, una qüestió d'imatge. És evident que, en aquest sentit, Reagan tenia un gran avantatge sobre qualsevol altre oponent. Però, fins i tot així, els republicans de Reagan no han aconseguit assolir la majoria absoluta en la Cambra de Representants, la qual se seguirà oposant, amb la seva majoria demòcrata, a la «revolució conservadora». Malgrat que els demòcrates han perdut tretze representants en la Cambra corresponent, hi continuen tenint la majoria, mentre que també els republicans han per-

El triomf electoral de Ronald Reagan i la victòria del Front Sandinista a les eleccions de Nicaragua marcaran els fets que es produiran a Amèrica els pròxims anys

Reagan vist per Conrad

/ «Time»

dut dos escons al senat, si bé continuen dominant-lo per l'estret marge de quatre senadors.

En el cas de Nicaragua, la quasi quarta part dels vots obtinguda pels partits de centre i dreta introdueix en aquell país una dada democràtica difícilment descartable; fet que afavoreix, indirectament, els sandinistes, que, malgrat la majoria de prop del setanta per cent i amb una oposició d'esquerres pràctica-

ment nul·la, poden argumentar que va ser un error que la Coordinadora Democràtica no es presentés al joc electoral, perquè avui tindria l'espai polític que liberals, conservadors i demòcrata-cristians han assolit.

La «moderació» de Reagan

La victòria de Reagan és deguda a tres fets fonamentals. El primer és la resposta al seu eslògan

electoral de fa quatre anys i d'ara mateix: *¿Esteu avui millor que ahir?* És evident que la resposta de l'electorat ha estat positiva. Molts dels qui han votat Mondale, especialment els negres, que són l'onze per cent de la població, i gran part dels més de setanta milions d'abstencionistes —en bona part les minories ètniques marginades— han donat, en efecte, una resposta negativa a aquesta pregunta. Però és evident que el neoliberalisme de Reagan ha enriquit els rics i bona part de les majoritàries classes mitjanes.

Hi ha, però, altres dos factors ben considerables: després del període de vacil·lacions del president Carter, com a herència de tot l'afer del Vietnam, Reagan ha aconseguit esborrar els mals records d'aquella guerra, del Watergate i dels ostatges de l'Iran, i ha donat als estadunidencs una autoconfiança que feia temps mancava. El demòcrata James McGregor Burns ho va reconèixer abans de les eleccions: «Reagan ha tornat a la presidència l'autoritat i el prestigi, motor del nostre sistema.»

A aquesta recuperació de la confiança no solament ha contribuït la prosperitat econòmica, a base d'un augment del dèficit pressupostari de la immensa xifra de dos-cents mil milions de dòlars, que paguen en bona part els altres països occidentals.

També hi ha contribuït un altre plantejament de Reagan que ha confortat els seus majoritaris electors, tot i que ofereix molts interrogants a l'hora de contribuir a la pau mundial. Es tracta de la duresa que ha mostrat davant la Unió Soviètica, que li ha estat ben rendible, almenys a nivell interior.

El gran problema que es

planteja ara és si Reagan continuarà encara més exageradament la mateixa línia. Diversos comentaristes i el mateix Kissinger preveuen que el president reelegit es moderarà, tant en el domini de no complir les amenaces de retallar les subvencions socials de l'«estat del benestar» que vol desfer, que duu a terme mig segle de política de «nova frontera» iniciada per Roosevelt, com, sobretot, en la negociació amb la Unió Soviètica. Reagan esdevindria així, segons alguns pronòstics, un president de tots els nord-americans dels Estats Units,

després d'un mandat que ha polaritzat fortament una societat avançada que s'havia definit fins ara com interclassista.

És aventurat fer ara pronòstics sobre la possible moderació de Reagan. Encara és un fet, però, que la seva política no era tan ultraliberal com s'ha dit en el terreny econòmic ni ha creat tants llocs de treball com diu, sinó que, segons els economistes, ha aportat amb gran habilitat uns mecanismes que han permès mantenir un bon nivell en la relació entre oferta i demanda laboral, com també ha mantingut l'equilibri

exigit per a la recuperació i el creixement econòmic. Igualment, l'estratègia de duresa amb la Unió Soviètica ha arribat a uns límits insostenibles i les dues superpotències, ni que sigui només pel temor mutu, necessiten com l'aigua asseure's i dialogar.

A l'altra banda, la derrota del partit Demòcrata és més per manca de líder que no pas per una crisi de l'estructura i la ideologia del partit. Un quasi descartable retorn de Kennedy, el problemàtic nou ascens de Gary Hart i la nova pe-

netració del governador de l'estat de Nova York, Mario Cuomo, són les tres cartes que té encara per jugar el gran partit en els propers anys.

La «invasió» de Nicaragua

Allò que planteja més incògnites en el nou mandat de Reagan és com enfrontarà la realitat de Nicaragua, després d'haver qualificat exageradament com «una farsa» les eleccions al petit país de la revolució sandinista. Ningú no pot dir clarament avui, ni el mateix Reagan, que encara va jugant diverses cartes, que els Estats Units no envairan Nicaragua. El temor dels sandinistes és que es tracti d'una invasió camuflada, amb bombardeigs inidentificats, i un redesplegament en favor de la guerrilla antisandinista, malgrat la segura oposició de la Cambra de Representants, de majoria demòcrata.

A la curta, la gran incògnita és de saber si Estats Units seguirà propiciant l'Acta de Contadora, ni que sigui reformada, com a marc de solució global per a la zona. No sembla que aquesta sigui la hipòtesi més favorablement contemplada per Reagan. De nou, la pressió d'Europa sobre la renovada administració Reagan pot ser decisiva en aquest sentit.

També, la solució dependrà de l'eficaç sortida del diàleg govern-guerrilla a El Salvador, cosa que obligaria els sandinistes a fer el mateix amb la guerrilla «contra». El fet real és, però, que, tant abans com després de les eleccions dels Estats Units i de Nicaragua, tot continua confús en una zona que tardarà probablement molts anys a sortir de la guerra i moltes dècades a sortir de la misèria.

Reagan guanyà amb facilitat

/ Arxiu